

Luvitus/Puhtaan teollisuuden ohjelma

Teollisuusneuvos Jyrki Alkio, 29.4.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Luvitus puhtaan teollisuuden ohjelmassa

• 2.1. Energialaskun alentaminen

- Energiaintensiivinen teollisuus tarvitsee vakaata ja turvallista puhdasta ja edullista energiaa. Luvitusaikojen lyhentäminen verkkojen, energiavarastojen ja uusiutuvan energian hankkeissa on ensiarvoisen tärkeää.
- Teollisuuden vähähiilistymistä nopeuttava säädös tarjoaa konkreettisia toimia ratkoa teollisuuden energian saatavuuteen ja teollisuuden vähähiilistämiseen liittyviin luvituksen pullonkauloihin. Toimet perustuvat kokemuksiin, joita on saatu luvituksen hätäsääntelystä, uusiutuvan energian direktiivistä, TEN-E-sääntelystä, kriittisten raaka-aineiden asetuksesta (CRMA) ja nettonollasäädös (CRMA).

Suomen kanta (e-kirje)

Teollisuuden vähähiilistymistä nopeuttava säädös

Suomi pitää tärkeänä energiantensiivisen teollisuuden vähähiilistymisen vauhdittamista. Samalla on kuitenkin huolehdittava tasaveroisista toimintaedellytyksistä eri teollisuudenalojen ja teknologioiden kesken.

Tulevan teollisuuden vähähiilistymistä nopeuttavan säädöksen **lupamenettelyitä koskevan sääntelyn tulisi olla mahdollisimman pitkälle linjassa jo hyväksytyn EU-sääntelyn (mm. uusiutuvan energian direktiivi, kriittisten raaka-aineita koskeva asetus ja nettonollasäädös) kanssa.**

Samalla **tulisi välttää lupajärjestelmän haitallista monimutkaistumista yksityiskohtaisilla sektorikohtaisilla säännöillä.** Säädöksen yhteydessä esiteltävät resilienssi- ja kestävyyskriteerit edellyttävät huomiota jatkotyössä.

CRMA ja NZIA tuovat luvitukseen määräajat

- Kriittisten raaka-aineiden asetuksessa luvituksen määräajat strategisille hankkeille
  - Louhinta, 27 kk
  - Jalostus tai kierrätys, 15 kk
  - Käynnissä olevat louhintahankkeet 24 kk, jalostus tai kierrätys 12 kk
- Nettonollasäädöksessä (NZIA) luvituksen määräajat
  - Strategisille hankkeille joiden valmistuskapasiteetti
    - Alle 1GW, 9 kk
    - Yli 1 GW, 12 kk
    - Varastointipaikka, 18 kk, jos ei mitata GW:na, 12 kk
  - Muut hankkeet
    - Alle 1GW, 12 kk
    - Yli 1 GW, 18 kk
    - Jos ei mitata GW:na, 18 k

...ja yhteyspisteviranomaiset

- CRMA: yhteyspisteviranomainen perustettava 24.2.2025 mennessä
- NZIA: yhteyspisteviranomainen perustettava 30.12.2024 mennessä
- Tilanne Suomessa:
  - CRMA:
    - Väliaikaisena yhteyspisteviranomaisena 31.12.2025 asti toimii Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
    - 1.1.2026 yhteyspisteviranomaisena toimii uusi lupa- ja valvontavirasto
  - NZIA:
    - Väliaikaisena yhteyspisteviranomaisena 31.12.2025 asti toimii Itä-Suomen aluehallintovirasto
    - 1.1.2026 yhteyspisteviranomaisena toimii uusi lupa- ja valvontavirasto

Lainsäädäntö

- CRMA (HE 196/2024, laiksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain muuttamisesta - laki 15/2015)
- NZIA (HE211/2024, laiksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain muuttamisesta - laki 114/2015)
- Aluehallintouudistus (HE 13/2025)
- YLP
  - HE tulossa eduskuntaan lähipäivinä/-viikkoina
  - Pysyvät yhteyspisteviranomaiset
  - Etusijamenettely

Taustaa luvituksen sujuvoittamisesta

Luvituksesta kilpailuetu

- Hallitus tavoittelee lupamenettelyiden sujuvuudesta Suomen kilpailuetua. Tavoitteena on parantaa investointiluvituksen sujuvuutta ja ennakoitavuutta.
- Luvituksen sujuvuus on yksi kriteeri, jonka perusteella yritykset tekevät investointipäätöksiään. Yrityksille on tärkeää ymmärtää, mitä lupa yritykseltä edellyttää ja millä perusteilla se myönnetään.
- Yritykselle on tärkeää pystyä ennakoimaan, miten prosessi etenee ja kuinka kauan luvan saaminen kestää.
- Kansainvälisessä vertailussa lupaprosessi Suomessa ei kestä poikkeuksellisen pitkään, mutta BASF:in Harjavallan akkumateriaalilaitoksen luvitukseen liittyvät ongelmat ovat voineet vahingoittaa Suomen mainetta. Tuomioistuin on kumonnut viranomaisen myöntämän luvan, eikä laitoksella vielääkään ole lainvoimaista lupaa vaikka se muuten olisi valmis aloittamaan tuotannon.

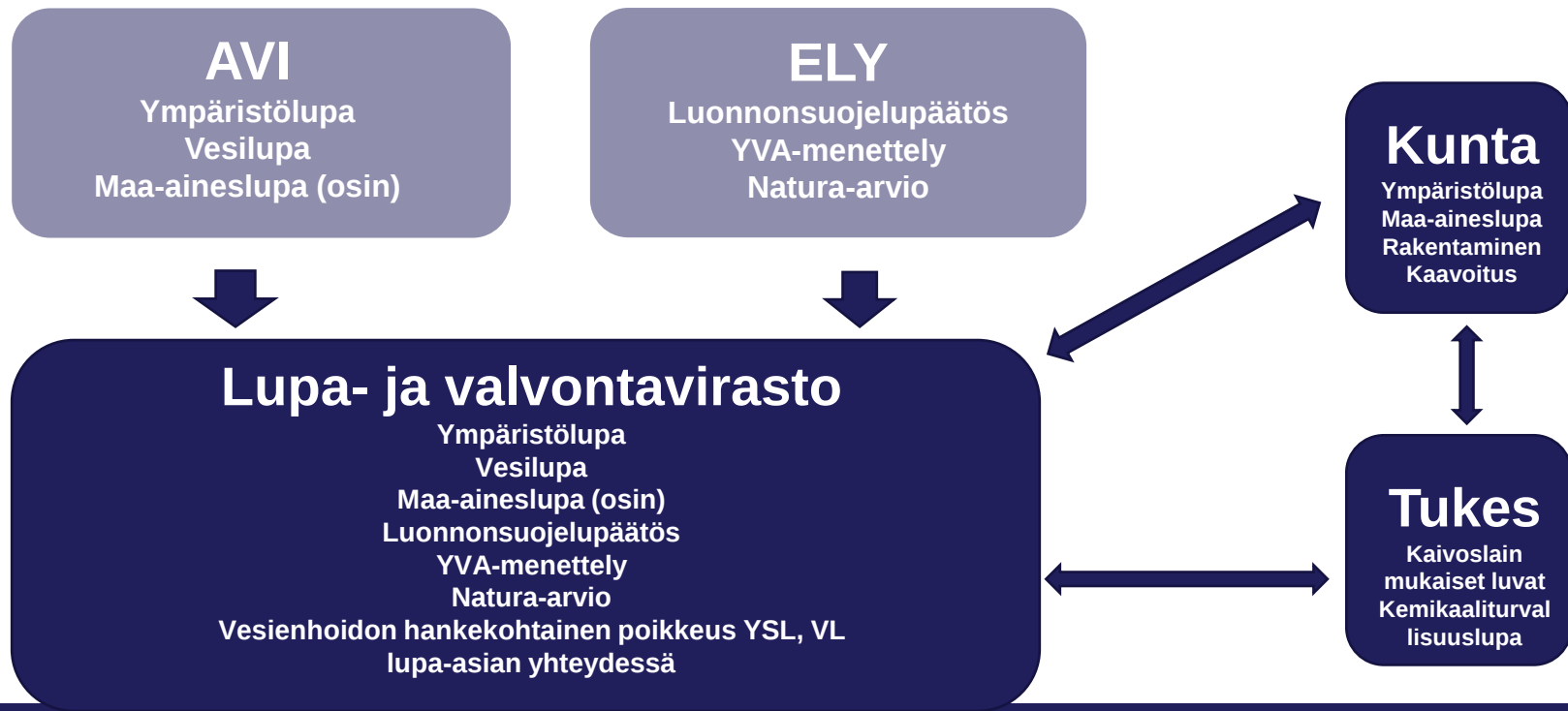
Sujuvoittamistoimet

- Hallitus toteuttaa luvitukseen liittyen sekä rakenteellisia että sisällöllisiä uudistuksia. **Tarkoituksena ei ole heikentää ympäristönsuojelun tasoa vaan tehdä investointihankkeiden lupaprosesseista aiempaa sujuvampia** ja Suomesta investointikisassa entistä houkuttelevampi maa.
- Rakenteellisessa uudistuksessa keskeinen osa ympäristölupien käsittelystä kootaan juridisesti yhtenä viranomaisena toimivaan valtakunnalliseen kokonaisuuteen.
- Uuteen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV) yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Uudessa virastossa ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät muodostavat yhden yhtenäisen kokonaisuuden. Kehittämistoimet keskitetään uuteen Elinvoimakeskukseen.
- Hallinnon rakenneuudistusta on valmisteltu valtiovarainministeriön vetämässä hankkeessa.
- Lupa- ja valvontavirasto aloittaa toimintansa 1.1.2026.

Viranomaisrakenne ja lupamenettelyt

Yhden luukun periaate

- Lupa- ja valvontaviraston perustaminen edellyttää muutoksia viraston vastuulle tulevaan lupalainsäädäntöön. Valmistelu on tapahtunut ympäristöministeriön johtamana.
- Rakenteellisen uudistuksen avulla lupajärjestelmää voidaan viedä **kohden yhden luukun mallia**. Mallissa asiointi ja **lupien haku** tapahtuvat **keskitetysti** ja **digitaalisesti** yhden yhteyspisteen kautta, riippumatta siitä myöntääkö luvan uusi virasto vai esimerkiksi Tukes, jonka vastuulla ovat mm. kaivosluvat.
- Myös yhden luukun mallin käyttöönotto edellyttää lainsäädännön uudistamista. Myös tämä työ on tapahtunut ympäristöministeriön vetovastuulla.
- Yhtä luukkua tukeva lainsäädäntö astuu voimaan samaan aikaan kun uusi virasto aloittaa eli 1.1.2026.

Yksi luukku perustuu digitaalisuuteen

- Keskeinen osa yhden luukun rakentamista on digitaalisuuden kehittäminen
- TEM:n vastuulla olevasta **Luvat ja valvonta -palvelusta** tulee kattava lupien **digitaalinen hakukanava**, jota käyttäen toiminnanharjoittaja voi hakea investointihankkeisiinsa liittyvät keskeiset ympäristölliset luvat.
- Hakemukset ohjautuvat palvelusta kustakin luvasta vastaavalle viranomaiselle ja sen tietojärjestelmiin. Järjestelmien välisen integraation ansiosta viranomaiset pystyvät hyödyntämään myös toisen viranomaisen lupaprosessissa keräämää tietoa.

Arvio etenemisestä

- On syytä odottaa, että uudistukset astuvat voimaan suunnitellusti eli vuoden 2026 alussa.
- Valtaosa hallitusohjelman luvituksen sujuvoittamiseen liittyvistä kirjauksista pannaan toimeen. Joitain asioita on selvitetty ja todettu että ei ole edellytyksiä edetä. Jotkut kirjaukset jäävät toteutumatta.
- Valmistelu on edennyt sujuvasti ja ainakin TEM:n ja YM:n välinen yhteistyö ja vuorovaikutus on sujunut hyvin.
- EK on arvioinut, että hallitus toteuttaa heidän hallitusohjelmaan esittämänsä toiveet.
- Ratkaisevaa on, **miten** uudistuksen **toteutus onnistuu**. Vasta käytäntö osoittaa, miten hyvin uudistukset tarjoavat vastauksia tunnistettuihin ongelmiin.
- Huolta esitetty digiratkaisujen valmiusasteesta vuoden 2026 alussa. Työ jatkuu vuoteen 2028 asti.
- Lupaprosesseja eniten pitkittävä vaihe on tuomioistuinmenettely. Siihen toimet eivät tuo merkittävää muutosta.

Kiitos